

חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) (תיקון מס' 7), תשל"ז-1977

תיקון סעיף 1 1. בסעיף 1 לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תש"ט-1949¹ (להלן – החוק העיקרי) –

(1) בסעיף קטן (א), במקום פסקה (1) יבוא:

“(1) שירות סדיר לפי הפרק השלישי לחוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוטח משולב]², אף אם שירות זה הוארך מכוח סעיף 26 לחוק האמור (להלן – שירות סדיר);”

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

“(ד) לענין חוק זה, דין שירות כצבא-הגנה לישראל על פי הת-חייבות לשירות קבע – כדין שירות סדיר, אם הוא בא בתכוף לאחר תקופת שירות סדיר, ותקופתו, בין על פי התחייבות אחת ובין על פי מספר התחייבויות רצופות, אינה עולה על שנתיים.”

2. (א) במקום סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 5 והוספת סעיף 85

5. לשכת עבודה – לגבי מפעל – היא לשכת שירות התעסוקה, שהמפעל נמצא בתחומה.

דברי הסבר

במרוצת השנים התברר כי ביצועו של החוק פוגע בהעסקת נוער בגיל קדם-צבאי. מעבידים נוהגים לצמצם קבלת בני נוער בגיל קדם מקצועי לעבודה ולאחר הגיעם לגיל 17, ולפטר אותם כדי לא להקנות להם עילה לתבוע את הוכות לחזור לעבודה עם שחרורם מהשירות הצבאי.

כתוצאה מכך נוצר מצב שמרבית הנערים אשר אינם ממשיכים בלימודים התיכוניים או שמפסיקים אותם לפני סיומם, אינם מתקבלים לעבודה. גם נערים שמסיימים בתי-ספר מקצועיים בטרם הגיעם לגיל הגיוס מתקשים למצוא עבודה, ובעיקר בשנה שלפני התגייסותם. כוח אדם מקצועי זה, שבהכשרתו המקצועית הושקע כסף רב, איננו מנוצל ונוגד עליו להיות מובטל בתקופה שבין סיום הלימודים לבין מועד ההתייצבות לשירות צבאי.

חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תש"ט-1949, נתקבל בכנסת סמוך לסיום מלחמת השחרור, כאשר אלפי בחורים נאלצו לעזוב את עבודתם ולהת-גייס לצבא ועם שחרורם צריך היה להבטיח להם מקומות עבודה.

סרק שני של החוק מטיל על המעביד את החובה להחזיר לעבודה חייל משוחרר שסמוך להתגייסותו היה עובד קבוע במפעל ולהעסיקו ששה חדשים מיום שנת-קבל. על המעביד מוטלת החובה להעסיק את החייל המשוחרר בעבודה שאינה גרועה מן העבודה שאליה נתקבל ובתנאים שאינם גרועים מן התנאים שבהם נתקבל. בתום ששה חדשים מהיום שבו נתקבל החייל המשוחרר לעבודה יחולו עליו החוק, הנהוג והתנאים של כל חוזה עבודה קיבוצי או אחר, החלים על פיטורי עובדים במפעל.

1 ס"ח תש"ט, עמ' 13; תשי"א, עמ' 58; תשי"ד, עמ' 224; תשכ"ט, עמ' 76; תשל"ז, עמ' 121; תשלי"ה, עמ' 59, עמ' 158.

2 ס"ח תשי"ט, עמ' 286.

א5. (א) בכפוף להוראות סעיף 19 לא יחול הפרק השני על חייל משוחרר משירות סדיר אלא אם נתקיימה בו אחת מאלה:

- (1) ביום התגייסותו מלאו לו 20 שנה;
  - (2) ביום התגייסותו טרם מלאו לו 20 שנה, אולם התייצב-ותו לשירות בטחון או להמשך שירות באה אחרי דחיה לפי סעיף 28 לחוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב].
- (ב) הוראות סעיף זה אינן גורעות מהוראות סעיף 24 לחוק שירות עבודה בשעת חירום, תשכ"ז-1967³.

3. בסעיף 8 (ב) לחוק העיקרי, במקום "ועדת ערעור" יבוא "בית דין אזורי כאמור תיקון סעיף 8 בסעיף 23".

החלפת הפרק הרביעי

4. במקום הפרק הרביעי לחוק העיקרי יבוא:

"פרק רביעי: זכות קדימה בשליחה לעבודה"

19. (א) בסעיף זה, "חייל משוחרר משירות סדיר" - למעט -
 (1) מי שחל עליו הפרק השני מכוח האמור בסעיף 5א;
 (2) מי שקיבל פיצויי פטורים מבעל המפעל בנסיבות המפורטות בסעיף 6 (ב).

חייל משוחרר משירות סדיר

(ב) לחייל משוחרר משירות סדיר תהא תוך שנה אחת מיום השחרור זכות קדימה להישלח לעבודה במקום עבודה במפעל שבו היה מועסק ארבעה שבועות רצופים לפחות סמוך לפני תחילת השירות; זכות הקדימה כאמור בסעיף קטן זה תהיה עדיפה על פני כל הוראה בחוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959⁴, ובתקנון השירות שנקבע לפי אותו חוק.

דברי הסבר

אחרים, והוא זכאי לדמי ביטוח אבטלה לתקופה של ששה חדשים מיום שחרורו אם לשכת שירות התעסוקה לא יכלה לספק לו עבודה (סעיף 127ד (ב) לחוק).

בתקנון שירות התעסוקה נקבעו עדיפויות בשליחה לעבודה לעולים חדשים, לחיילים משוחררים ולעוד סוגי עובדים, ובמסגרת העדיפויות יש לחייל משוחרר משירות סדיר עדיפות בשליחה לעבודה עד שנה אחת מיום שחרורו.

זה שנים רבות מבקשת הסתדרות הנוער העובד והלומד לבטל בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) את הזכות הזאת המוקנית לחייל המשוחרר משירות סדיר, בהיותה משוכנעת כי זכות זאת גורמת נזק יותר משהיא מביאה תועלת. לתביעה זאת שותפת גם ההסתדרות הכללית של העובדים.

הנסיון הוכיח שמספר החיילים המשוחררים שנהגו מחוק זה הוא קטן מאד, ובשנים האחרונות כמעט שלא היו מקרים שניצלו זכות המוקנית לפיו, וזאת מפני שהצעיר המשתחרר מהצבא איננו מעוניין כל כך בתפקיד שמילא בהיותו נער ועל פי רוב הוא מעדיף לקבל עבודה ההולמת יותר את מעמדו, גילו, כישוריו והתפתחותו במסגרת השירות הצבאי.

התיקון לחוק הביטוח הלאומי בדבר ביטוח אבטלה, שנכנס לחוקף ב-1.1.1973, קובע שחייל ששירת שירות סדיר על פי חוק שירות בטחון יהיה מבוטח לצורך תש"לום דמי ביטוח אבטלה למשך שנה מיום שחרורו מהשירות (סעיף 127א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968), יתר על כן, תקופת אכשרה של 180 יום אינה נדרשת מחייל משוחרר כפי שהיא נדרשת ממבוטחים

³ ס"ח תשכ"ז, עמ' 86.

⁴ ס"ח תשי"ט, עמ' 32.

- ביטול סעיף 39א 5. סעיף 39א לחוק העיקרי – בטל.
- החלפת סעיף 41 6. במקום סעיף 41 לחוק העיקרי יבוא:
41. העדרו של עובד מעבודתו במפעל לרגל שירות חלקי לא ייראה כהפסקה ברציפות עבודתו במפעל, ואם פיטר בעל מפעל עובד בשל שירותו בשירות חלקי, בטלים הפיטורים.”
- תיקון סעיף 43 7. בסעיף 43 (ב) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (א1) יבוא:
- ”(ב1) חייל משוחרר משירות סדיר אשר לו זכות קדימה להישלח לעבודה לפי סעיף 19, אך לא נתקבל לעבודה;”.
8. בחוק פיצויי פיטורים, תשכ”ג–1963 5 –
- (1) בסעיף 2(1), במקום “בסעיף 39א” יבוא “בסעיף 1(ד)”;
- (2) בסעיף 11, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- ”(ג) התפטר עובד סמוך לפני התגייסותו לשירות סדיר כמשמעותו בסעיף 1 לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תשי”ט–1949, ובשל התגייסותו כאמור, רואים את ההתפטרות לענין חוק זה כפיטורים.”
9. סעיף 35 לחוק שירות מילואים (תגמולים), תשי”ט–1959 [נוסח משולב] 6 – בטל.
10. חוק זה לא יגרע מזכויותיו של מי שלפני תחילתו שירת שירות סדיר או החל לשרת בו.

ד ב ר י ה ס ב ר

התיקון המוצע בסעיף 6 בא למנוע פיטורי עובד בשל שירותו במילואים.

התיקון בסעיף 1 מטרתו לאחד ולהתאים את המינוח של שירות צבאי בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) והמינוח בחוק שירות בטחון, תשי”ט–1949, שאושר כחצי שנה לאחר מכן. גם התיקון המוצע בסעיף 3 בא לתאם את החוק לתיקונים קודמים שנקבעו בקשר לסמכויות בית הדין לעבודה.

סעיף 10 לחוק המוצע קובע כי הוראות בחוק לא יגרעו מזכויותיו של מי ששירת שירות סדיר או שהחל לשרת שירות סדיר לפני תחילתו של חוק זה.

חברת הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו

על כן מוצע כי הפרק השני לחוק לא יחול על חייל משוחרר משירות סדיר, אלא אם ביום התגייסותו מלאו לו 20 שנים או אם טרם מלאו לו 20 שנים ושירותו או המשך שירותו נדחה על פי הוראות חוק שירות בטחון (סעיף 2 לחוק המוצע).

כמו כן מוצע לאפשר לחייל העומד בפני גיוס לשירות סדיר, להתפטר ולקבל פיצויי פיטורים (סעיף 8 לחוק המוצע). עם זאת, לחייל אשר אין לו זכות חזרה לעבודה לאחר שחרורו והוא לא קיבל פיצויי פיטורים, תהיה זכות קדימה להישלח לעבודה במקום עבודה שבו עבד לפני התגייסותו (סעיפים 4 ו-7 לחוק המוצע).

5 ס”ח תשכ”ג, עמ’ 136.

6 ס”ח תשי”ט, עמ’ 306.